

Mūsų Lietuva

Jornal Lituano «NOSSA LITUANIA»
DIRETOR PROPRIETARIO RESPONSÁVEL
Dr. José Ferreira Carrato
SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES
LAIKRAŠTIS
A D R E S A S :
AV. ZELINA, 706 — C. POSTAL 371
SÃO PAULO
ATSKIRO NUMERIO KAINA
CR.\$ 2,00

NR: 188 (5)

SÃO PAULO — BRASIL — 1953 M. SAUSIO MĖN. — JANEIRO 31 D.

VI METAI

Savaitinė Politinių Įvykių Apžvalga

Pavergti krastai bus islaisvinti

Sausio m. 27 d. Foster Dulles, naujas užsienio reikalams sekretorius - ministeris, pirma kart pasakė kalbą kaip oficialus žmogus užsienio politikos klausimais.

Naujas prez. Eisenhowerio užsienio politikos vairuotojas pabrėžė, kad Amerika neprovokuos

karo,

bet taip pat nenusilenks gasdinimams ar grasinimams.

«Mūsų šalis - kalbėjo Dulles - privalo būti stipri kaip uola, audros sujudintame pasaulyje. Visiems kenčiantiems komunistų vergijei, aš sakau: galite skaitytis su mumis, ir su laisvomis pasaulio tautomis. Esu įsitikinęs, kad galėsime pasiekti taikiai būdu garbingos taikos».

«Mes esame reikalingi draugų ir sąjungininkų. Turime galingus priešus, kurie nori mus sunaikinti: tie priešai yra rusų komunistai ir jų savariai ar priversti sąjungininkai, kurių skaičius siekia 800 milijonų. Bet tikiu ir galiu pasakyti sekančią apie mūsų užsienio politiką: ji privalo būti aiški, kad kiekvienas amerikonas žinotų apie ką eina reikalas. Antra, norime, kad ji pakankamai būtų paprasta kad ją visi suprastų ir galėtų teisti. Pagaliau, kad ji būtų leali ir morali. Šitie paprastumo, aiškumo ir teisingumo dėsnių yra tradiciniai Amerikos užsienio politikoje».

Toliau Dulles pareiškė, kad Amerika bus priversta keisti savo politiką Prancūzijos, Vokietijos atžvilgiu, tai jie eis kitais keliais. Daug ten yra įdėta kapitalo, tikėdamiesi pasiekti vienybės. Iš 40 milijonų dolerių iškeistų užsienin po antro pasaulinio karo, 30 milijonų teko vakarų Europai. Ir jei čia nebus pasiekta vienybės tarp laisvų tautų, būsime priversti keisti savo politiką. Šiuo momentu atrodo, kad da lis prancūzų ir vokiečių tautos nori keliauti kitais negu vakarų Europos vienybės keliais. «Toliau Dullespareiškė, kad geriau pažinoti Europos politikai pats asmeniškai ten vyks».

Respublikonai užsienio politikoje laikysis šių dėsnių: Ginkluotis ne tam kad kariu ti, bet kad karo išvengtų. Kitiems kraštams privalome įskiepyti laisvės meilę, kad jie

niekad nepasiduotų komunistinei diktatūrai. Pavertuose kraštuose įvairūs valymai ir teismai yra ženklas nepasitenkinimo guventojuose. Dulles baigė savo pranešimą dar kartą patikrindamas pavergtiesiems: galite skaitytis su mumis.

Kaip matome, respublikonų užsienio politika yra daug griežtesnė ir aiškesnė negu demokratų.

DIDELIS ŽINGSNIS EUROPOS VIENYBEI IR SAUGUMUI.

Prancūzija yra lig šiol dideliu stabdžiu tvirtinimui Vokietijos - sąjungininkų taikos sutarčiai ir Europos Gynimo Bendruomenės suorganizavimui. Ypač atrodė sumažėjusios galimybės po paskutinės vyriausybės, iš jos pasitraukus ilgamečiui užsienio reikalų ministeriui Schumanui. Abejojimams išblaškyti del Prancūzijos užsienio politikos, pats jos vadovas G. Bidault parašė neseniai laiška Vokietijos ministeriui pirmininkui Adenaueriui. Pagaliau daug nulėmė Amerikos užsienio reikalų ministerio Foster Dulles pasi sakymas, kad Amerika bus priversta keisti savo politiką, jei Anglija eis kiekviena sa vais keliais. Ir štai netikėtai, šią savaitę Prancūzijos vyriausybė nutarė įnešti parlamentan Paryžiaus ir Bonnos sutarčių tvirtinimą. Kaip tik tuo metu, kai prancūzai svarstys minėtų sutarčių tvirtinimą, atvyks Paryžiu ir pats Amerikos užsienio reikalų minis teris Dulles.

Reikia tikėtis, kad blaivus esančios tarptautinės padėties vertinimas irgi buvo viena iš priežasčių, gal ir svarbiausių minėtų sutarčių svarstymui bei tvirtinimui.

ŽYDAI BOIKOTUOS RUSIJĄ.

Tarptautinės žydų organizacijos paskelbė intelektualinį boikotą. Garsusis mokslininkas Einstein, kuris lig šiol buvo neutralus politikos atžvilgiu, dabar aktyviai dalyvauja prieš komunistus nukreiptame judėjime.

— Paskutinėmis žiniomis popiežiaus sveikata gerėja.

— Lenkijoje katalikų persekiojimas prasidėjo visų žiaurumu. Šiomis dienomis Kroku

voje komunistų teismas «už spionažą», pasmerkė mirties bausme kun. Josef Lelito ir klierikus Michael Kowalik ir Edward Caclika.

— Sausio mėn. iš komunistinės Berlyno zonos, į vakarinę, pabėgo 20 tūkstančių vokiečių. Šitoki nuolatiniai perbėgimai apsunkina vakarų Vokietijos finansus. Pabėgėliams reikia darbo, maisto, drabužių, pastogės.

— Rusai atsakė į sąjungininkų notą del pasirašymo su Austrija taikos sutarties. Rusai pranešė, kad ir po sutarties pasirašymo jie nesitrauks iš Austrijos, nei iš Balkanų.

— Argentinos ambasadorius Amerikoje teisinga Perono re žimą Anot jo, Argentina nei na su komunizmu, nei su kapitalizmu. Turį pasirinkusi ki tą - justicializmo kelią. Argentina ir toliau yra pasiryžusi laikytis neutrali.

Eisenhower privers komunistus padėti ginklus.

Tiek Amerikoje, tiek ir už sienyje visų dėmesį kreipia kaip bus užbaigtas Korejos karas. Apie tam yra padares kaipurių pareiškimu valstybės sekretorius Foster Dulles, kuris patikrino Amerikos tautai, kad prez. Eisenhower suras priemones priversti komunistus ieškoti taikos Korejoj ir Indo kinijoje.

Naujasis diplomatas nepasakė kokia strategija bus pavartota, bet prileido, kad karas bus taip nuostolingas komunistams, kad jie patys bus priversti prašyti taikos.

Šiandien karas vyksta, kad dangi priešas mano, kad eina jo naudai. Aš tikiu, kad gen. Eisenhower suras priemones jų pagalvojimą pakeisti.

Spauda ir politiniai stebėtojai prileidžia, kad naujas prezidentas jau yra išdirbęs Korejos karo užbaigimo planus.

Vašingtone prileidžiama, kad priemonės priversiančios komunistus pasiduoti bus sekančio: 1. Daugiau divizijų paginkluoti Korejoje ir Indokinijoje. 2. Daugiau ginkluoti divizijos kiniečių nacionalistų armijoje. 3. Pabaigti su Formozos neutralumu ir leisti Kinijos nacionalistų kariuomenei įsikelti į Kinijos kontinentą. 4. Sustiprinti Šiaurės Korejos bombardavimą, net subombarduojant aviacijos bazes Mandžūrijoje. 5. Isikelti komunistų fronto užnugaryje apie 40

Ponia Dwight D. Eisenhower, dabartinio Prezidento Eisenhower žmona

Ponia Ivy Baker Priest, Utah estado respublikonių atstovė Partijos suvažiavimuose nuo 1944 metų, Prez. Eisenhowerio valdžioje bus Amerikos išdininkė

paralėlę.

Šie spėliojimai yra nuoseklios išvados iš oficialių žmonių kalbų, bei kaipurių veiksmų.

— Apskaičiuota, kad pietų Korejoje galima dar suorganizuoti 8 divizijas kariuomenės.

— Nacionalistinės Kinijos atstovas Tsaing prie ONU prašo duoti nacionalistams laisvas rankas pulti Kinijos kontinentą.

— Foster Dulles savo planuose yra numatęs aplankyti ir Formozą.

— Rusijoje išvystytas antisemitizmas pastatė į keblią padėti komunistų partiją Anglijoje, kurios eilėse yra daug žydų. Ypatinai žydai pinigais daug paremdavo komunistus. Dabargi žydai bėga iš partijos.

Brazilijoje

— Brazilija Kanadoj nupirko 115 tūkstančių, ir Amerikoje 20 tūkstančių toneladų kviečių, kurie vasario kovo mėnesiais bus pagabenti Brazilijon.

— Porto Alegre mieste, karo mokykloje, aiškinant kariūnams apie minas bei jų paslėpimą, viena tokia paslėpta mina sprogo užmuždamai 9 kariūnus ir 25 sužeisdamai.

— Paranos estade, Londrinos mieste sudegė už 10 milijonų kruzeirų Banco do Brasil nupirkto vatos.

— Šią savaitę buvo sučiupti São Pauly japonai pinigų, tūkstantinių kruzeirų dirbėjai

Netikrus pinigus pastėbėjo Jundiai mieste, kai patys pinigų fabrikantai, prisidirbę daug tūkstantinių nuvyko ten apsipirkti. Krautuvėje kilo įtarimas del daug naujų tūkstantinių, kuriomis japonai apmokėjo prekes. Bavo pranešta policijai, kuri grįžtančių pinigų dirbėjų jau laukė autobusų stotyje.

— São Paulyje elektros energijos trūkumas bus dar pora mėnesių, kol pertvarkys Kubatone sugedusį žeradorių. Del stokos lietaus Rio de Janeire taip pat yra racionuotas elektros vartojimas.

— Goias estade jau kuris laikas kai nelyja. Sausros labai pakenkė derliui. Del sausrų šiais metais derlius bus 50 procentų mažesnis už praėjusius metus. Ypač nukentėjo ryžių, pupelių, kukurūzų bei vatos ūkis.

Goias estade kas met užaugdavo apie penkis milijonus maišų ryžių. Gi šiais metais nepakaks vidaus rinkai. Lietaus stoka pakenkė ir kavai.

SUSIPAŽIŠTA SU TARPTAUTINE PADETIMI.

Ketvirtadienį prez. Eisenhoweris susirinko su savo arti mais bendradarbiais kariškiais, specialistais užsienio politikoje, persvarstyti tarptautinę padėtį ir aptarti «šaltojo karo» strategiją.

Su dideliu susidomėjimu laukiama pirmadienį, kad prez. Eisenhower parlamente skaitys savo programą.

— Meksikos mieste apie pusantro milijono gyventojų serga gripu. Daug įstaigų sustabdė darbą.

Reikalingas advokatas byloms vesti?

Nieko nelaukdamas kreipkis į

Advokata Decio Farias

Raštinė: R. Santa Teresa, 28, 6-to and. salas 604 ir 605.

(kampus Praça da Sé) Fone: 35-8240 ir 32-0064

Lietuvi, dalyvauk Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime vasario m. 15 d. 14:30 val. Coração de Jesus, alameda Notman, salėje.

Kalba Lietuvai

Vyk. Tarybos Pirmininkas K. Žalkauskas

Per Naujuosius Metus Vykdomosios Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas pasakė per Amerikos Balsą į Lietuvą tokio turinio kalbą:

Brangūs Broliai ir Sesės pavergtoje Lietuvoje.

Ir vėl praėjo vieneri metai - sunkūs kovos, aukų ir kančių metai. Nors šiuo metu dar negalima tikrai pasakyti, ką naujieji metai atneš, vis dėlto jau ir dabar matyti džiugių reiškinį - tikrų mūsų ateities pagiedrulių. Laisvas Vakarų pasaulis vis daugiau išsiamonina, kas iš tikro graso jo laisvei ir kas stengiasi sunaikinti jo gerovę. Laisvasis pasaulis negali ilgiau pakęsti ir nepakęš, kad šalia jo būtų pavergtų kraštų ir tautų, kurios vilktų ilgą priešaudos jungą. Didžiojo Amerikos prezidento Linkolno žodžius kartojant, pasaulis negali būti pusiau laisvas ir pusiau pavergtas. Šiandien laisvosios tautos jau telkia savo jėgas - laisvei ginti, o laisvųjų jėgos ir fiziškai, ir moraliskai yra žymiai pranašesnės už visokią prispaudėjų ir smurtininkų galybę. Niekas neabejoja, kad laisvės ir vergijos varžybose galutiniu laimėtoju visuomet bus laisvieji. Anksčiau ar vėliau, bet tikrai ateis diena, kada Sovietų nepasotinamam imperilizmui ir agresijai bus padarytas galas. Kaip žinote, jau treči metai Jungtinių Tautų ginkluotos jėgos ryštingai kovoja Korejoje už žmonijos laisvę. Laisvę atgavusios tautos ir vėl pakils naujam, šviešesniajam gyvenimui.

Netikėkite, ką skelbia apie Vakarus, o ypač apie Ameriką, bolševikų agitacija, kuri nori sukelti Jūsų neapykantą prieš tuos, kurie kovoja už savo ir Jūsų laisvę Maskvos agitpropas stengiasi apie mus, čia tremtyje esančius, paleisti visokių prasimanymų, gaudų, kad esame susisikalde, sergame emigracijos vėžiu, nesugebame darniai dirbti ir t.t. Netikėkite jais. Atsiminkite, kad čia esame laisvajam Vakarų pasaulyje, todėl niekas mūs neverčia

vienodai, standartizuotai pagal įsakymą galvoti. Kiekvienas mūsų gali laisvai ir nedaržomai reikšti savo politines, religines bei kitas pažiūras, gali laisvai priklausyti įvairioms organizacijoms bei partijoms. Tačiau Tėvynės laisvinimo bare visi dirba vienai ir sutartinai. Čia tarp mūsų kad ir kokių pažiūrų jie būtų, nėra mažiausio skirtumo. Visiems rūpi Tėvų šalis. Visi, kur tik kas gali, dirba, kad pavergtoji Tėvynė kuo greičiau vėl atgautų savo laisvę ir kaip lygi su lygiais stoitų į visų laisvųjų tautų šeimą.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir jojo Vykdomoji Taryba, kurios vardu aš čia kalbu, daro viską, kad Jūsų vargai ir kančios būtų pasauliui žinomos, kad darnioje santarvėje čia mūsų daromi žygiai būtų koordinuoti ir veiksmingi ir kad mūsų brangioji Lietuva kuo greičiau vėl būtų laisva.

Mes esame vieningi ir visa širdimi su visu kenčiančiu ir kovojančiu kraštu, į kuri sudėta mūsų meilė, viltis ir rūpesčiai. Tikėkite, būsime ir vėl laisvi ir nepriklausomi mūsų brangioje Lietuvoje.

Kaip sutikti Naujieji Metai.

Tuo tarpu, kai Vakaruose N. Metai sutinkami laisvai ir džiugsmingai, visai kitoks vaizdas bolševikų valdomuose ir pavergtuose kraštuose. Čia N. Metus su perdėta linksmybe sutinka nebent tik komunistai ir jų pakalikai. Vilniaus radijas jau gruodžio 30 d. iškilmingai paskelbė, kad «ant plačiosios mūsų tėvynės nusileis N. Metai. Kremliaus bokšto varpai išmuš 12 kartų. LT SR, įkvėpta Stalino, tapo priešakinė industrinė - kolūkinė respublika... Tačiau tas džiugsmas buvo išreikštas vien rusiškomis dainomis ir muzika, tik viena kolūkiečių daina buvo sudainuota lietuviškai. Tiek Lietuvos, tiek «visų liaudies demokratijų» radijai gavo «savanoriškai įsijungti» į Maskvos radiją, kad «perduotų savo šalių darbo žmonių linkėjimus TS ir tautų vadui

dr. Stalinui». Vokiškai prabilo net ir Vokietijos Sovietų zona. Šiaip Lietuvoje N. Metai teatre buvo sutikti tradicine «Traviata», bet sausio 1 d. buvo duota rusų kalba «Caro sužadėtinė». Dramos teatras gruodžio 31 d. davė spektaklį «Pavasaris - Masinka». Žiemos atostogų metu buvo duoti spektakliai moksleiviams «Zuikis Puikis», «Raudonkepuraitė», «Katės namai», bet visi spektakliai - rusų kalba. Užtat visas kraštas gavo «su džiaugsmu» prisiimti įsipareigojimus Stalinui ir per jėgą džiugintis. Pionieriai sausio 1 d. traukė kiek tik begalėdami politines dainas, o ir kitose programose buvo perdėm atžymimas Stalinas. Kom. propaganda tamsiausiomis spalvomis stengėsi pavaizduoti gyvenimą užsieny. Pvz. Vilniaus radijas sausio 1 d. 17.30 val. «lietuviams, esantiems už tėvynės ribų», skelbė, kad tuo metu, kai Sov. Sąjungoje viskas žydi, «kapitalistų šalis gaubia neveltis... bedarbiai Londono, Paryžiaus ir New Yorko gatvėse. Dega amerikiečiams karo kurstytojams žemė po kojų, jie žino, kad ateitis

priklauso komunistams... Net per Klaipėdos mazgą sausio 2 d. «Kalėdų senelis» pradėjo polikuoti. Per mikrofoną 4 kl. mokinė Danutė Anužytė skundėsi, kad «Senelį Šaltį» Anglijoj ir Amerikoj «pikti policininkai mušė guminėmis lazdomis ir neleido prie vaikų... Užtat senelis džiaugėsi jų eglute, gi pranešė jam paaiškino, kad «už visa tai privalone būti dėkingi brangiajam Stalinui... Jos sukamanduoti visi sušuko Stalinui ačiū, ačiū... Ir Vidutė Ramunevičiūtė, išmokyta bolševikiškai politikuoti, savo eilėse skelbė: «Žinok, Maskvoje sėdi ir apie tave galvoja mūsų mylimiausias vadas Stalinas»...

Vilniuje, radijo pranešimu, «Žmonės N. Metus sutiko Gedimino aikštėje prie Eglutės». Kiek tą dieną rusai ir kom. partijos nariai išgėre šampano, praneš «Tėvynės Balsas», kuris vėl, reikia manyti, kaip ir pereinamais metais, iš to padarys išvadą, kad «Lietuvos sostinė žydi»...

Šiaulių radijo mazgo pranešimu, Šiauliuose N. Metų išvakarėse «Pergalės» aikštėje sužibo «Iljičo lemputėmis» pa-

puostos girliandos, o «darbininkai klubuose pakėlė tostą už drg. Staliną». Maskvos radijo žiniomis, «maskviečiai sausio 1 d. praleido slidinėdami parkuose ir čiuožyklose. N. Metų baliai vyko daugelyje darbininkų klubų... Taigi, baliai - kaip buržujų laikais...

-- Sausio 22 d. suėjo 82 metai prancūzų vėikėjui Henry de Chambon, dideliu lie tuvių bičiuliui. Jis yra parašęs apie Lietuvą visą eilę straipsnių ir šias knygas: 1) «Lietuva taikos konferencijos metu», 2) «Modernioji Lietuva», 3) «Europinės problemos», 4) «Baltų tautų tragedija». Jo straipsniai buvo daugiausia spausdinami prancūzų «Revue Parlementaire», kurio jis buvo steigėjas ir direktorius. Visą gyvenimą dirbęs Lietuvos bylai, savo laiške, rašyta me Lietuvos atstovui Paryžiuje Dr. S. A. Bačkiniui, apgailėtasavo, kad jau nebegalės pamatyti Laisvos Lietuvos, kurioje yra buvęs 2 kartus. Gautomis žiniomis, jo sveikata labai menka, jis nebesitiki, kad bepagyty. Šiuo metu gyvena prie Tulūzos.

Juodbėriai galvas aukštyn!...

Simas Urbonas.

Pasitraukimas nakti...

— Sveik, tėvuk! Dar vis arita tel! Kažin ar teks piauti?

— Kai nesėsi, vaike; tai ir nepiausi! O ką veiksi neareš?

— Girdite, frontas, dunda. Jau nepertoliausia...

— Girdėt — neprigirdžiu. Ee, tegu, sau dunda.

Jų darbas: mes čia ariam, akė jam, o jie ten — mušasi. Vyrai sako, kad čia gal neateis. O ką padarysi, jeigu ir ateitų. Ne pirmas kartas...

Nebus gyvenimo, dėde, jei gu jie čia ateis.

— Ee... Aršiau smerčio, o nebus, o aš savo amžių jau atgyvenau... Ot, jums, jauniems — kitas reikalas. O iš kur pats toks nudrįskęs klam poji? — pristabdęs savo sarte užklausė jauną, suvargusį vyrą, dēvinti kažkokios mišrios uniformos liekanas, sukukęs, iš tolo baltuojančiais plaukais senjukas.

— Iš toli, tėvuk. Net iš Suomijų žemės. Ištrukės namo grįžtu, — priėjęs arčiau prie artojo, tylesniu balsu paaiškino nepažįstamas keleivis.

— Aa, tai iš Finliandijos! Ir aš ten kadaise buvau, ruso

žalnierium tarnaudamas. Ir Helsinforse buvau Buvau, vaiki ke, daug svieto mačias... Na, o kokia kvaraba ten tave nu nešė?

— Gi šitie «išlaisvintojai» paėmė ir išvežė. Prieš dvejus metus. Kariškų transportų pal ydovu. Kai už tabaką ir degtinę niekas nėjo, tai gaudė ir vežė.

— Taip kaip tu galėjai iš trūktį? Taip toli... — užklausė susidomėjęs senelis, atidžiau išsižiūrėdamas į senstelėjusį jaunuolio veidą.

— Laimingas buvau, kad pernai mane snkiai sužeidė. Dešimt mėnesių išgulėjau ligoninėje. O šią vasarą pasprukau ir parkeiliauju.

— Tai kur tu galvoji eiti? Turbūt į namus?

— Nė pats nežinau. Namų neturiu. Ten jau raudonieji šeiminkauja.

— Tai gal čia, i Platelių girią... pas vyrus? — seniukas tyliai pajudino suvytusias lūpas.

— Ar čia jų daug yra? — susidomėjo pakeleivis.

— Nežinau, sako visas pul

kas...

— Sudie, dėde, reik skubėti? — smagiai šuktelėjo atsisveikindamas jauniklis ir sieks niniais žingsniais nuėjo lauko keliuku tolyn. rugsėjo saulėje mėlynuojančio pagirio link.

— Tfu, kad tave griausmas! Be reikalo pasakiau. Gal koks bolševikas... No, sarte! No. — susikūprinęs seniukos paragi no gyvulį ir palengva nukūtinino sujudinta žeme kvepiančią arimo vaga.

* * *

Platelių miško tankmėje, nuošalioje, saulėtoje aikštelėje, vyko iškilminga partizanų priesaika. Keletas šimtų vyrų, sustojusių tradicinių keturkampiu, balsiai kartojo priesaikos žodžius. Jaunas, energingas kunigas, tarsi, koks atkaklus, ugningas barikadų kovotojas, tiesiai ir išdidžiai stovėjo ant sukrautų kelmu krūvos, sustingdysio kuopų keturkampio viduryje. Kietų, plieniniu balsu skaitė jis priesaikos žodžius. Kampuotas, bronzinės spalvos jo veidas švytėjo rudens saulėje ir menkunžio vėjo dveiki me.

— ... Ginsiu Tėvynės Lietuvos laisvę, nesigailėdamas...

— — — — —

— Sunku bus, vyrai, sunku... Bet nenusiminkim. Dažnai ir

silpniesiems Dievas padeda...

Visokio amžiaus vyrai klausė sėsiu seniuo generolo, pasižymėjusio Nepriklausomybės kovų dalyvio žodžių. Ir jis ten buvo su partizanais. Toks pu prastas, neskustu veidu, nudryžusia kaimiečio rudine, žemė lapų pluoštais po skvernu.

Partizanų stovykloje judėjimas, išardytame skruzdelyne. O vyrų — čia visokių: ūkininkai ir jų bernai; paaugliai, gimnazistai su savo mokytojai, nerūpestingi, karingai nusiteikę jaunikliai ir tylūs, rūšiai susikaupę vaikų tėvai; dviejų pasaulinių karu dalyviai ir žali, parako dar nevoję naujokai; buvę šauliai, kar reiviai, puskarininkai, karininkai. Visi jie vienodai neramūs, itūžę, pilni rūpesčio ir nežinios. Toji nežinia, kaip ir fronto griaudėjimas, artinosi dienomis, valandomis. Partizanams daug ko trūko — ir žinių, ir šaudmenų, ir maisto. O kai ko buvo ir per apstu — nevienodų minčių dėl veikimo pobūdžio, nedrausmės ir nepasitikėjimo.

— Negerai, vyrai, negerai...

Vėl girdi jie tėviškus apsi naukusio senio gerbia.

Vyras iš Suomijos — partizanams ne naujiena. Ar vienas čia panašių pritapo? Pabėgę

iš rytų, iš kalėjimų, ir darbo

tarybos. Kiti atėjo ir nuėjo. Vakarop dalinių vadai gavo paskutinius nurodymus. Užėjus nakti, partizanai iš miško pasitraukė. Pasitraukė tyliai, mažomis grupėmis, ir pasklido po savus kaimus, miestelius, po artimesnius miškus.

Nepažįstamas keleivis buvo labai išvargęs ir paliko bemiegas miške, tarp kadugių ir paparčių, susisupęs į skylę tą milinę. Kada jis paryčiu nubudo, miške jau nebuvo nė vieno vyro. Partizanų vežimų ir arklų ištryptoje miško aikštelėje slankiojo kažkokie pšemengaliai. Patrankų dundėjimas ištuštėjusiam miške buvo aiškiai girdimas ir vis stūprėjo.

Atsilikusias vyras pajuto vidurius rėžiantį alkį.

Saulė jau buvo pačiuose pietuose.

— Ei, mergyte! Pasakyk, kur aš galėčiau gauti duonos?

— Kad aš nežinau! Mes tik šiandien kepsim. Ruošiamės išvažiuot. Visai bėga.

Kada gražiai nauagusi pus mergikė atvedė jį savo pirkion, su jos motina ir kitais vaikais iš pirmų žodžių užsi mezgė nuoširdi draugystė. Duonos jie tuo tarpu tikrai neturėjo. Ar vienas pabėgėlių

— 1952 m. gruozio 18 - 19 d. d. Paryžiuje įvyko Tarp-tautinio Komiteto krikščioniš kaja Kultūrai ginti posėdžiai. Dalyvavo Prancūzijos, Belgijos, Vokietijos, Olandijos, Šveicarijos, Ispanijos, Graiki-jos, Lietuvos, Latvijos, Lenki-jos ir Vengrijos atstovai. Lie-tuvai atstovavo Dr. S. Bačkis. Posėdžiuose buvo susipažinta su įvairių kraštų tautinių šio komiteto sekcijų veikla ir bu-vo aptarta, kaip geriau kovo-ti prieš inderferentizmą ir neu-tralumo dvasią, besireiškan-čia įvairiuose kraštuose kom-unistinės ekspansijos aki-vaizdoj. Šiam Komitetui pir-mininkauja belgas Paul Van Zeeland.

— Tarpautinės Diplomatinės Akademijos prašymu min. E. Turauskas išvyko į Madri-dą rūpintis ten įkurti tos Aka-demijos skyrių. Kartu su juo išvyko ir p. Elena Turauskie-nė. Madride jie išbus apie mė-nesį laiko. Paryžiuje įvyko Europos Federalistų Sąjungos centro komiteto posėdžiai. Lietuvių Federalistų Sąjungai atstovavo jos pirmininkas min. E. Turauskas.

— Įtakinga Vokietijoje Tai-kos ir Laisvės Sąjunga sausio 25 d. Stuttgarte šaukia susi-rinkimą, į kurį taip pat pakvie-tė Informacinės Tarnybos Val-dytoją. Jame, be įvairių pranešimų, bus. Estijos valsty-bės prezidentas Dr. Mae skai-tys paskaitą tema «Vakarai likiminėje kryžkelėje» ir Ber-lyno laisvojo un-to prof. Ko-hteris «Dvasinio centro būti-numas».

— 1. Stipendija skiriama studijuojantiems ar studijuosi antiems humanistinius visuo meinius mokslus (ekonomija, teisė žurnalistiką, politinius mokslus, sociologiją, istoriją, geografiją, pedagogiką, filoso-fiją).

2. Į stipendiją gali kandida tuoti ne tik JAV, bet ir kitų kraštų lietuviai tremtiniai stu-dantai, kurie yra ne vyresni kaip 30 metų, baigę gimnazi-ją arba «high school», duo-dančią teisę studijuoti aukš-tuosius mokslus. Stipendija duodama ir tiems, kurie rašo baigiamuosius magistro ar dok-

toratų mokslinius darbus.

3. Šiaurės Amerikos kraštuose (JAV ir Kanadoje) skiria-ma 1953 m. 1000 dol. stipendi-ja, kituose kraštuose tik pusė arba dviem studentam po 500 dol. vieneriems metam.

4. Užpildytas anketas įteik-ti (ar paštu atsiųsti) Fondo Pirmininkui iki vasario 15 d., stipendijų rezultatai praneša-mi kovo 1 d.

5. Norintieji gauti stipendi-ją užpildo anketą, gaunamą iš «Neries» Stipendijų Fondo. «Neries» Stipendijų Fondo adresas: A. Simutis, Consula-te General of Lithuania, 41 West 82 nd St., New York 24, N. Y. USA. (Pas.) A. Simutis, «Neries» Fondo pirmininkas, P. Jurkus, Fondo sekretorius, Dr. V. Viliamas, Fondo izdi-ninkas.

— Italijos valdžios organas «Il Popolo» pradeda vis daž-niau kalbėti apie Lietuvą. Įvai-riuose poleminiuose bei veda muose straipsniuose prisime-nama ir Lietuva. Praėjusio mėnesio straipsniuose «Dvi problemos» ir «Kalbantys do-kumentai» yra plačiai kalba-ma apie Lietuvą ir Pabaltijo valstybes. Juose iškeliamas šo vietų klasingumas, sutarčių sulaužymas, agresija, jos pris-tatymas laisvajam pasauliui kaip «išlaisvinimas nuo vokie-čių agresijos», tragikomiškas «prašymas» priimti į sovieti-nių tautų šeimą ir kt. Tas pats dienraštis įsidėjo taip pat ilgą straipsnį apie darar-tinę ekonominę Pabaltijo kraš-tų padėtį, kuriame įrodoma, kaip Sovietai sugniaužė žydin-tį ekonominį ir ūkinį gyvenim-ą, privedami prie visiško skurdo ir bado.

— Lietuvos veikėjas V. Min-civičius, kviečiamas Italijos Piliiečių Tautinio Komiteto, lankėsi nuo gruozio 31 ligi sausio 8 šiaurinėje Italijoje su paskaitomis. Paskaitų tema buvo: «Komunizmo pažadai ir tikrovė Pabaltijo kraštų patir-tyje». Paskaitos susilaukė didelio pasisekimo. Prelegentas paskaitas skaitė Novara, Biel-la, Aosta, Torino, Genujos miestuose. Jose gausiai daly-vavo rinktinės publikos.

— Jungtinės Amerikos Vals-

Bernardas Brazdžionis

kimas.

Lietuvos Vardas

Lietuva, kai aš tave tariu -
Prieš akis sumirga raštų raštai,
Ir pilna padangė vyturių,
Ir linų žydėjimas be krašto...

Skamba ten seni, šventi vardai
Girių, upių, klonių ir sodybų,
Sunkia skausmo skara suardai,
Sidabru Sietynas šiaurėj žiba.

Ir suaidi vėl iš praeities
Dainos, mįslės, pasakos nutilę,
Ir pakyla tiltai iš nakties
Į didžiųjų kunigaikščių pilį.

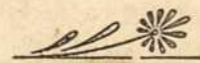
Ir einu tais tiltais į tave,
Lietuva, trys tyro aukso saulės!
Ir skaitau: — Tėvyne, be tavęs
Tuščias ir beprasmis šis pasaulis.

Lietuva, kai aš tave tariu.
Ausyse nuaidi laimės gandas,
Mirgant vaivorykštei žiburių,
Pinas padavimai ir legendos.

Gintaras, sula, midus, medus
Nemunais per žemės širdį teka,
Ir lietuvis laisvas, išdidus
Į užburtą kalną randa taką.

Ir senolių amžina ugnis
Aukurų aukštuos pagojuos dega,
Ir kapuos pabudintas šauklys
Pučia amžių balso didį raga.

Ir girdžiu galingam jo balse:
Lietuva — septynios aukso saulės!
Kam užges tėvynė širdyse —
Tuščias ir beprasmis šis pasaulis!

tybės. Įsijungė ir Čikagos apy-garda. PLB vyr. LOKo atsto-vų V. Vilkaičio ir K. Kleivos pastangomis sudaryta Chica-gos apygardos valdyba tokios sudėties: pirmininkas P. Gau-čys, vicepirmininkai P. Grybie-nė, K. Liutkus, Dr. Gr. Valan-čius ir Budginas, izdininkas Dr. Montvidas. Sudarytos taip pat organizacinė ir spaudos -informacijos komisija, o laik. apygardos valdyba papildoma dar atstovais iš Indianos ir Wisconsin. Darbas pradėtas

iškilmingai inauguracijos aktu Tikimasi pagyvėsiant veiklą ir kitose apygardose.

Per jį gražių bendruomenei linkėjimų pareiškė LOKo var-du J. Vilkaičis, ALTO vardu pirm. L. Šimutis, vicepirm. A. Ollis, Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis, Lietuvių Vaiz-bos Rūmų pirm. inž. A. Rudis, teisininkas M. Mackevičius ir kt. Nuo šios apygardos, gra-žiai pradėjusios savo darbą, veikimo daug priklauso visos bendruomenės sėkmingas vei-

praieina! Bet todėl jauna, su kaitusi šeiminiškė, aukštai ap nuoginusi savo rankas, minkė duoną, o mažesni vaikai be rūpesčio stumdėsi užstalėje prie viso kaulų. Jie luposi šu tintas bulves ir valgė su mėsa. Motinos paraginta, duktė ne trukus iš kaimyno parnešė galakepalį skolintos duonos. Duona dar šviežia ir garuoja. Kaip ta šeiminiškė iš puodo išgriebta aviena.

Į pirkia ateina paniures žė maitis. Numeta kailinius ir sėdasi šalia nepažistamo vyro. Jie visi vienas kitam svetimi ir dėl to nesirūpina. Jie valgo, o pirkioje tokia nuotaika, tar si, būtų viena šeima. Svečias nepamena, kada taip buvo valgęs. Jis valdosi ir stengiasi neparodyti alkio.

Žemaitijos sostinėje taip šal ta ir neramu. Visur nusimine žmonių veidai, apatiški, surū-gę kareiviai, purvinių sunkve žimių užėsūs. Horizonte nuo latos švaistosi atskiri svetimi lėktuvai.

Sustyrę žmonės stoviniuoja prie tuščių krautuvių, prie vie nintelio vokiškų laikraščių kiosko, prie išplėšto koopera tyvo. Keletas vyrų atdaram knygyne rankiojasi senas už siūkusias knygas. Visur taip šiurpu, bepramiška ir nyku,

nyku...
Į pavakarį spalių mėnesio dangus pragiedrėjo. Mieste vis gausiau rodosi besitrau kiančios kariuomenės mašinų. O miestas — grasus ir išsigan-dęs. Naktį laukiama bombar davimo. Baugesnieji su našu-liais ir vaikais išsina į kai-mus.

Benamūs keleivis, tas bėglys iš Suomijos, žvalgosi į namu langus ir duris, kur galėtų pėrnakvoti. Niekas juo nesido mi ir neisileidžia. Jo drabu žiai perdag išblukę, o kupri-nė — permaža ir pustušė.

Mergina ar moteris prave-ria paipėp langeli ir žvalgo šiauroje gatvėje. Jos žvilgs nis atsiremia į klaidžiojantį vyrą iš Suomijos. Ji šypsosi.

— Ar neturite vietos nakvy nei?

— Užeikit. pažiūrėsim!
Jis lipa suktais, purvinais laiptais į palėpę.

Moteris jį pasitinka palėpės priangyje, ties savo kamba-rio durimis. Viduje girdėti ma žas vyriškų balsų gincas. Kiek galima vakaro prieblandoje žiūrėti, jos plaukai šviesūs, patraukliai nusvirę ant apva-lių pečių. Ji kalba tyliau, žemu balsu prie pat jo veido. Kiek sukaitusi ir gėrusi.

— Matai, tamsta, čia pas mane yra maža kompanija. Bet

jie tuojau išėis. Ar galėtute kiek prisidėti? Žinote, dabar toks laikas, kiekvienas savęs žiūri. Gal turite vyriškų balti nių? O gal ir kokį auksinuką? Jie nupirktų. Žinote, dabar toks laikas.

Vyras nustebeš pakrato galvą:

— Nei baltinių, nei aukso aš neturiu. Man nieko nereik-čia, tiktai kur nors kampa per nakvoti.

Tamsta pats auksas, tik rei-čia gerų norų... Prašau į vidų! — nuolankiai šypsosi moteris, slapčiomis peržvelgusi gražiai nuaugusi svetimą vyrą.

Rudens drėgme kvepian-čiam kambaryje sėdi du nepa-žįstami. Jie baigia jau nebe pirmą butelį. Kalbasi balsiai, perdėtu vaizdingumu. Kalbasi ir rūko. Palubėje begalės dū-mų.

Moteris pakeleivio nė nesu pažindina su vyrais. Iš jų kal-bų jis tesužino ir šeiminiškės vardą: ponja Marta. Kviečia mas jis negeria ir nerūko. O valgyti — nėra ir ko.

Kai abu vyrai netrukus pakilę išsina, Marta iš palovio ištraukia butelį rusvo gėrimo, o jos akys nenatūraliai blizga.

— Dabar mudu su svečiu pasivaišinsime vienu du.

O tas «mudu» ir «vienu du» Martos lūpose skamba minkš

ta, gundančiai, visišku pasiti-kėjimu savimi ir išsaukiančiu familiariškumu. Ant stalo atsi-randa trūputis užkandžių, Mar-ta beveik visiškai nekalbina savo svečio. Neklausia, iš kur jis atvykęs, į kur keliauja, kur jo artimieji ar draugai. Ji vis užsiėmusi, lyg į elek-trinta, tuo intymiu pasirengi mu vaišėms. Ir visai be rei-ka-lo.

Ištisus mėnesius ligoninėse pasiilgusiam sveikų, dirbančių žmonių, jam buvo daug sma-giau ten, pas aną ūkininką, su jo besibarančiais prie avie-nos dubens vaikais, jo jaunos, prie darbo sukaitusios žmonos ir dailios, naivios mergikės draugijoje. Ši drėgna miesto palėpė, tas svaigalų butelis, ir ta pataikaujanti nepažįsta ma ponja Marta jam vėl pri-mena ligininę, vaistų kvapo tvaiką, tas iš pareigos ar pa-laidumo besistengiančias šy-psotis moteris.

Vyras iš Suomijos, kiek pa-lietės valgį ir išgėręs vienin-telį stiklėlį degtinės, atsisako šeiminiškės vaišių ir žvalgosi poilsio. Marta nustebusi ir ne-patenkinta. Tačiau jį nenusi-mena. Pataiso jam guolį ant senos, girgždančios sofos, o pati sakosi nakčiai eisianti pas kaimynus.

Jis užmiega greitai ir kietai.

— 24.000 laiškų Lietuvos reikalui. Kaip galima prisidė-ti prie savo krašto bylos vie-šo gynimo, rodo pavyzdį kad ir Amerikos lietuvių vyčių organizacija, kuriuos vadovy-bė ir nariai užpernai parašė 19.000, o pernai 24.000 laiškų, sveikinimų ar įvairių atitaisy-mų, jei kas neteisingai buvo parašyta apie Lietuvą ir lie-tuvius. Tie laiška buvo siun-čiami įvairiems JAV spaudos organams, politikams, kongre-so nariams. Panašią akciją vykdo ir kitos organizacijos, taip pat atskiri asmenys.

— Balfo seimas į naująją vadovybę išrinko prof. J. B. Konėių (pirmininku), be to, veikėjus A. Deveniėnę, A. Olij, Dr. A. Jušką ir kt. Šelpimas globos reikalingų bus dar dau-giau plečiamas ir intensyvina-mas.

— Susivienijimas Lietuvių Amerikoje (SLA) nutarė nuo vasario 16 d. pradėti naują SLA Lietuvybės Vajumi. Bus stengiamasi SLA išauginti iki tokie narių skaičiaus, kiek dabar SLA yra pajėgi finan-siškai.

— Lietuvių teatrinei veiklai JAV-se suintensyvinti H. Ka-činskas, A. Škėma ir J. Ble-kaitis steigia dramos studiją, kurioj bus dėstoma vaidybos siesima, improvizacija, sceni-nė kalba ir kt. reikalingi da-lykai. JAV-se sėkmingai stato-mas «Atžalynas» ir kt. dram-i-niai veikalai.

— Gyvai JAV-se reiškiasi ir lietuviai dailininkai, kurie vis daugiau išsina į viešąjį gyvenimą, pasirodo ir savo meninėmis parodomis etc. Vie-na iš sėkmingiausių paskiau-siai suruoštų parodų buvo 9 lietuvių dailininkų Clevelande, kur buvo išstatyta 115 darbų. Lietuviui J. Venslovai, Lie-tuvos olimpinės vėliavos sau-gotojui, pavesta perimti Cle-velando rytų pašto viršininko pareigas. Jis tvarko 20 pašto skyrių.

SKAITYK IR PLATINK
«MŪSU LIETUVĄ»

Apie vidunaktį pasijunta kaž-kieno zadinamas. Prie pat jo veido stipriai kvepia alkoholiu, tamsoje girdi neblaivų šna-bzdėsi:

— Pas mus taip šalta... Priim-kite, ponas, ir mane... Žinote, dabar toks laikas. O vyro aš neturiu... Gal kur vokiečiai nužudė...

Kol jis prisiverčia visiškai nubusti, tų keliolikos sekun-džių negalima pavadinti abe-jojimu ar vidine apsisprendi-mo kova. Svetimo prakaito dvelktelejimas jį nupurio ir išmeta iš guolio. Jis tylėdamas aunasi batais ir užsimeta švar-ką. Apgraibomis paima nuo kėdės milinę ir kėpurę. Jo nedomina vulgarus ponios Mar-tos pažuokos žodžiai, nei tas jos atsiprašinėjimas ir paža-dai daugiau netrukdyti... Jis susiranda kambario duris ir tamsoje pasitraukia.

* * *

Visiškai priartėjęs frontas nubunda tuoj po vidunakčio. Nubunda drauge su nežinia kur keliaujančiais, su bėgan-čiais nuo atšliaužiančio siaubo žmonėmis. Į šiaurės vakarus nuo miesto prasidėjęs stiprus artilerijos trenksmas protar-piais virsta ištisu karo vargo nų griaudėjimu.

(B. d.)

Dėlko baltgudžiai savinasi Lietuva?

Jonas Matusas. New York, N. Y.

Gruodžio mėn. 30 d. krašto valdyba posėdžiavo iš eilės 15-ji kartą ir tuo užvertė 1952 m. knygos paskutinį lapą. Krašto valdybos pastangomis pradėta organizuoti ir burti į vieną šeimą Kanadoje gyvenantys lietuviai menininkai ir mėgėjai. Tam reikalui Toronte jau sudarytas Laik. Organizacinis Komitetas. Jis dės pastangų, kad, nežūrint kasdieninių darbų ir nuovargio, ir toliau būtų skleidžiama lietuviškoji kūryba. KLB Švietimo Komisijos rūpesčiu Toronte įsteigti pirmieji Kanadoje aukštesnieji lietuviškosios literatūros kursai, kuriuose darbas vyksta nuo lapkričio 22 d. Kursuose šiuo metu dėsto 7 mokytojai ir juos lanko 23 lankytojai. Mokslas vyksta Lietuvos Namuose šeštadieniais.

— Krašto valdyba, pasikviesusi į Torontą BALF-o pirmininką Dr. B. Končią ir išsiaiškinusi su juo šalpos darbo organizavimo Kanadoje aplinkybes, nutarė prie krašto valdybos sudaryti centrinį šalpos komitetą, o prie gausingesnių apylinkių steigti atskiras šalpos komisijas, o mažesnėse kolonijose - tą darbą vykdys apylinkių valdybos. BALF-o pirm. Dr. Končias pareiškė, jog BALFas Kanados lietuvių šalpos darbu neva dovaus. Jo manymu, šalpai organizuoti šiame krašte tinkamiausias iniciatorius - K. Liet. Bendruomenė. Prie krašto valdybos centrinis šalpos komitetas jau sudarytas. Krašto valdyba yra paruošusi ir minimajam komitetui veikti taisykles, kurios dabartiniu metu peržiūrimos ir koreguojamos kartu su šalpos k- to nariais. Iš kr. v-bos pusės prie komiteto atstovų paskirtas kun. Dr. J. Gutauskas.

— Taip pat paruoštas ir pas kelbtas Intelektualų Klubų steigimo reguliavimas, kuris yra paruošęs dirvą tokius klubus steigti Kanadoje tose vietose, kur yra bent kiek didesni lietuvių susibūrimai. Toronte ir Hamiltone toki klubai greitai laiku bus įsteigti. Į pradėtą 1953 m. darbą KLB krašto valdyba žiūri skaidriomis viltimis ir tikisi, kad šie metai visiems lietuvių tautos nariams ir mūsų kenčiančiam lietuvių bus laimingesni.

— Elena Kuprevičiūtė Paryžiuje. 1952 m. gruodžio 22 d. smuikininkė Elena Kuprevičiūtė buvo pakviesta dalyvauti - solo partijoms išpildyti - S. Bach festivaliui rengtame koncerte Champs-Elysees teatre. Koncertą dirigavo Goldschmidt. Teatras buvo pilnas žmonių, ir malonu buvo pasigėrėti Kuprevičiūtės pasisekimais

Nauji Leidiniai

Spausdinamas J. Cicėno veikalas iš Vilniaus gyvenimo ir vilniečių kovų prieš okupantus, paruošta spaudai J. Aisčio atsiminimų knyga «Laikas ir žmonės» ir D. Kuraičio Atsiminimai. Varpininkų - liaudininkų 50 m. sukakčiai paminėti leidžiama vienkartinį su kaktvinį «Varpo» numerį redaguoja Dr. J. Pajaujis, H. Blazas ir B. Cundulis. «Liet. Dienos» spausdina prof. M. Biržiškės «Lietuvių tautos kelio» 2-ją dalį. Baigti ruošti «Žinomieji lietuviai». «Terra» išleido M. Katiliškio «Užuovėją», K. Binkio poezijos rinktinę, A. Gailičio «Tomą Niperadij», be to, L. Dovydnė apysaką «Naktis po Grigo Ratais»

II-jo pasaulinio karo baltgudžių tremties laikraštiniuose spaudoje vengiama kalbėti apie Lietuvą. Dažnai neminama net jos vardas. Net istoriniuose straipsniuose Baltgudija vaizduojama taip, jog Lietuvai nebėra vietos. Apie Baltgudijos vakarines sienas vengiama kalbėti, o jei užsimenama, tai labai miglotai. Jei paminima ir lietuviai, tai neaišku, kas jie tokie. Dėstymo būdas įteigia spėjimą, jog čia tie patys baltgudžiai, geriausiu atveju jų šaka.

KURIOS PRIEŽASTYS?

Dėl ko taip? Kurios to priežastys? Dėstymo neaiškumas bei miglotumas rodo, jog tai ne istorinių ar etnografinių tyrimų išdava. Tuo atveju būtų teigimai, jų pagrindimas priešingų nuomonių kritikavimas. Tad priežastys glūdi kur kitur. Ir taip mes susiduriame... su marksizmu. Nors komunizmas bei marksizmas yra filozofijos ir politinės ekonomijos sistema, bet šių dienų ortodoksiniai marksizmo atstovai, visai jau nekalbant apie eilinius propagandistus, mokslinę sistemą suplaka su Karolio Markso asmeniu. Vadinasi, ką Markso pasakė, nesvarbu, kuriuo reikalu ar kuriomis aplinkybėmis, jie laiko marksizmo teigimais, marksistine tiesa. Kiti žodžiais ką filosofas-ekonomistas Marksas pasakė, tai yra ir turi būti tiesa. Bet užmirštama šis gillai psichologinis ir gillai istorinis dėsnis: «ir didžiausias mokslininkas kartais priplėpa nesąmonių». Jei vienos srities mokslininkas ką teigia kitoje srityje, kurios jis nestudijavo ir atsidėjęs apie dalyką negalvojo, tai jo teigimus reikia imti, kaip eilinio žmogaus postringavimus. Labai dažnai tai būva grynas nesąmonės. Paprastai nei patys mokslininkai tokių savo kalbų neima rimtai.

MARKSO PERTIEKTOS KLAI DOS

Po to, kas pasakėta, bus suprantama, kodėl oficialūs marksistai pasišovę Marksa laikyti ekspertu net ir filozofijos, atseit, tautinių kalbų srityje. Ir taip mes atsiduriame prie dalyko pačios šaknies. Kai Sovietinė Rusija užėmė Lietuvą, vienas vadovaujančių komunistinių istorijos žurnalų (nepasakyčiau, ar tai buvo «Istorik Marksits» ar «Krasnyj Istorik») davė istorinį straipsnį apie mūsų kraštą. Bet būdin gausia ir lemtingiausia, jog straipsniui motto padėta Karolio Markso ištrauka, jog lietuvių kalba esanti... rusų kalbos atžala ar nutolusi tarmė. Sa-

ir pasakų knygas «Sidabrinis lietus» ir «Verkiantieji gluosniai». Paskatinti daugiau domėtis lietuviškąja knyga «Gabijs» leidžia neperijodini «Knygos bičiulij». Anglų k. leidžiama poezijos antologijų serija «A Little Treasury of World Poetry» VII tome šalia Mickevičiaus, Lermontovo ir Puškino nuotraukų taip pat įsidėjo ir lietuvių poezijos atstovo Putino-Mykolaičio, kurio eilėraščių «Užgeso žiburiai» yra išvertę anglų k. Londono un-to rusų ir slavų literatūros prof. W. K. Matthews. Išleistas lietuviškai Orvelio «Gyvulių ūkis», kurį į lietuvių k. yra išvertę rašyt. F. Neveravičius.

vaine suprantama. atitinkamas ir straipsnio turinys. Dar vienas, pažiūrėti, mažmožis. 1940—1941 m. pačioje Lietuvoje buvo posmuojama, girdi, dabar suklestėjanti kultūra «su tautine forma, ir socialistiniu turiniu», Maskvos «Pravda» tik konstatavo, girdi, «my popravili naši zapadnyje granicy» («mes pataisėme savo vakarines sienas»).

SOVIETINIO MARKSIZMO ĮTAKA

Taigi pati peršasi išvada jog baltgudžiai Lietuvos klausimu yra Rusijos sovietinio marksizmo įtakoje. Juk baltgudžių tremties dabartiniai vadovaujantieji asmenys visą laiką yra gyvenę Sovietinėje Rusijoje. Dalis jų ten yra išėję savo mokslą. Kiti gi, senesnieji, au gtesniąją mokyklą galėjo eiti caro laikais, bet vis dėlto ir jie ilgus metus turėjo gyventi komunistinėje Rusijoje. O ten gyventi — reiškia būti tenybės kultūros įtakoje. Juk tame krašte visas mokslas ir švietimas, visa spauda, visas radijas, net visas menas yra suvalstybtintas. Vadinasi, viskas o viskas komunistiška, marksistiška. Taigi baltgudžių tremties vadai savo samprotavimuose apie Lietuvą yra Rusijos marksizmo įtakoje. Brėžte pabrėžiame įtakoje. Vadinasi, asmeniškai jie gali būti nekaltingi, kadangi ne jie patys sukūrė rusiškai - marksistinę teoriją apie Lietuvą, bet ją rado gatavą, propaguojamą ir peršamą. Nelyginant, kaip kiškis yra nekaltas, kad jo kailis vasarą vienokis, žiemą kitokis.

CARŲ IMPERIALIZMO POVEIKIS

Bet čia ne galas loginės samprotavimų pvnės. Iš kur Rusijos komunizmas ėmė savo pažiūrą į Lietuvą? — Iš Karolio Markso. — O iš kur Marksas? Kadangi jis nebuvo kalbininkas specialistas, tai turėjo remtis specialistais. Ir taip Marksas pasisavino kai kurių rusų kalbininkų nuomonę. Šie gi uovo carų imperialistinės politikos gravitacijos lauke. Mat, Rusijos carai jau nuo 16-to šimtmečio pradėjo slinkti į vakarus ir vieną po kitos ėmė grobstyti Lietuvos valstybės sritis. Pagaliau, imperatorė Katrė II 1795 m. užėmė visą Lietuvą ir ją prijungė prie Rusijos. Tai politinis imperializmas. Bet Katrė atliko antrą daug blogesnį dalyką — imperialistinį mokslo žygį. Užgrobusi Lietuvą, ji aet karštu pėdu (bene dar tasi pačiais 1795 m.) Europos mokslininkams enciklopedisto mokslininkams enciklopedisto Grimmo asmenyje parašė prancūziška exposė, kame įrodinėjo, jog Lietuva, tai ta pati Rusija ir Lietuvos kraštas yra rusiškas. Vadinasi, Rusija prisiungusi ne kurią svetimą, bet grynai rusišką žemę. Vilniuje ant Katrės (ją rusai praminė «Didžiąja») paminklo iškalta: «торжен ная возврати» Tas senovinės bažnytinės kalbos posakis lietuviškai bus ne daugiau, nei mažiau, kaip «su sigrąžino, kas atplėšta».

KATRĖS ĮTAKA ISTORIKAMS

Mums atrodo, jog Katrės žygis davė impulsą ir Rusijos istorikams. Kiek mums pažįstama to krašto istorinė literatūra,

žodį «Lietuva» (rusiškai «Litva») užtinki beveik pas vienus tik senuosius metraštininkus. Šiaip gi, nuo imperatorės Katrės II iki pat šių dienų, vietoje mūsų Lietuvos, linksniuojama «Litovsko-russkoje gosudarstvo», vadinasi, tik «Lietuviškai-rusiška valstybė». Net tokis prof. Motiejus Liubavskis, visą savo amžių vaisingai tyrinėjęs Lietuvos istoriją storus toms rašė... apie «Lietuviškai - rusišką valstybę». Kiek skaitėmė ir pažinojome prof. Lappo, antrą panašaus kalibro istoriką (ilgą laiką dėsciusį Vytauto Didžiojo universitete), ir jo pažiūra ne ką tesiskyrė nuo Liubavskio. O ką bekalbėti apie milžinišką spiečių įkyrių istorijos uodų — vadovėlių autorių, publicistų ir kitokių rašėvų!

Ir taip Rusijos marksizmo pažiūros į Lietuvą susiformavo carų imperializmo įtakoje. Tas pat su baltgudžių pažiūromis į lietuvių praeitį. Dar kartą pabrėžiame: Rusijos imperializmo įtaką. Ir dar tik: įtaką, o ne pačių baltgudžių savarankiško protavimo padarinys. Nelemtos pažiūros išaugo nesąmoningai. Baltgudžių tremties vadų gal iš viso ne-

reikėtų kaltinti. Mat, iš tikrųjų, daugumas jų yra nuo širdūs lietuvių draugai. Jie ne tik nejučia jokios pagiežos mūsų tautai, bet svajojamą laisvą Baltgudiją vienaip ar kitaip norėtų matyti susietą su Lietuva. Taigi baltgudžių — lietuvių nesusipratimas yra grynai akademinis bei mokslinis. Ir pagrindinis čia klausimas yra ne «kaip?», bet «kodėl?», atseit, ne kaip iš tikrųjų išrodė Lietuvos ir Baltgudijos senovė, bet kodėl mūsų kaimybai ją klaidingai vaizduojasi.

PARDUODAMOS DVI KRAUTUVĖS arba maino ant vertingo daikto. Maisto krautuvė ir kita elektros, dažų ir kt. prekių. Geroje vietoje su gera fregezija. Teirautis Praça São José, 2, K. Matuzonis.

JAU LAIKAS ATNAUJINTI 1953 METAMS «Mūsų Lietuvos» prenumeratą. Laikraščio likimas yra skaitytojų rankose.

Grażina Tulauskaitė

Pavargusi Sirdis

Praeis tau dienos čia kaip sapnas,
Gal kaip audra sode praeis,
O kas sutiks tave anapus
Ties nepažįstamais krantais?

Ar ir tenai žvaigždė mažutė
Tave vis kalbins vakarais,
Kai nužydės akių žibutės.
Sirdy kai saulė nusileis?

Gal dienos tartum pienės pūkas
Laukų tankioj žolėj paklys.
Kažin kas žaist vis kvies ir šūkaus,
O verks pavargusį širdis.

Madeiras do Brasil

PERES & PRANAS LTDA.

Importação — Exportação

Raštinė: - Av. Churchill, 94 - 11.º and. - sala 1110
Rio de Janeiro - Fones: 52-0229 e 32-6265

Em Minas Gerais:

Peres & Cia. Ltda. - Leopoldina - R. Providencia, 71
Jother Peres de Resende - São Pedro dos Ferros
Amadeu Cesar Machado - Nanuque, Minas

Metalų Išdirbinių «Industria Strazdas»

atlieka įvairius geležies bei metalo išdirbinius, kaip šaltkalvystės, galvanizavimo ugnimi, liejimas, varžtų bei kablių dėkalkoms eternitui ir brazilitui.

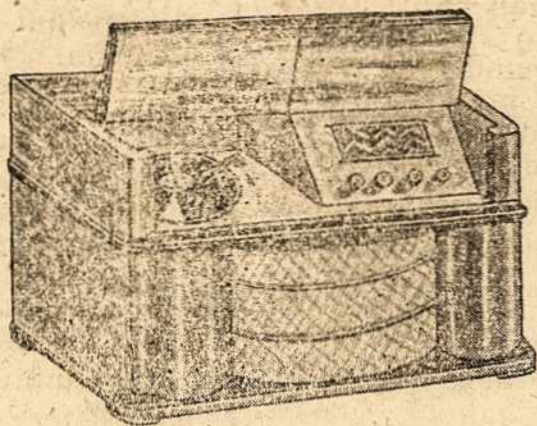
Fabrikas: Rua Feliciano Bicudo, 28 - Skersgatvis iš Rua Ibitirama V. Prudente.

Raštinė: Rua do Carmo, 138 - 3.º S/306 - Fone 33-3865
São Paulo

Sprindys & Cia

PARDUODA

TOBULIAUSIAS RADIO VITROLAS.

balso grynumas, skambumas

Sprindys & Cia — Largo S. Jose 1.

Kaip niekur kitur, prieinamiausiomis kainomis. Parduodama patogiomis sąlygomis ir išsimokėjimui

Rastinės Darbai ir Teisiniai Patarimai

Naturalizacija, inventoriaus surašymas, išieškojimas skolų, persiskyrimai (desquites) nuomininkų išvaymas, kriminalinė ir darbo teisė.

Darbininkams patarimai veltui.

Galima kreiptis šiomis valandomis nuo 10 iki 12 val. ir nuo 16,30 iki 19 val.

Rua Roberto Simonsen, 13 -- 3.º — salas 306 - 310 (Senoji rua do Carmo ir kampas P. ça Clovis Bevilaqua) São Paulo

MEKANIKOS DIRBTUVE

Gaminami įvairiausių braižinių vitražai, vieliniai tinklai tinkavimui ir tvoroms, langų stiklų apsaugos, užtvaros, geležinės durys ir vartai, banguotos skardos durys pagal mastą.

Gaminami žibintuvai įvairiausių tipų. Daromi įvairių dydžių gražtai žemei gręžti. Pardavimas grynais ir išsimokėtinai.

JONAS VARNAUSKAS & FILHOS

Telefonas (recados) 3-0710

Rua 12 N.º 39 — Vila Zelina Avenida Zelina N.º 714 — (fundos) Caixa Postal 4118 — São Paulo

Atelier de Modas

ALEXANDER BAGDONAS

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 275 — 7 AND. — SALA 73 TEL. 34-7482 — SÃO PAULO

Foto-Studio "BERNARDO"

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus. Specialybė papildiniams tamsiuose tonuose ir sepia, spalvinimai aliejiniais dažais ir paste. ARTHUR SCHMIDT

ARTHUR SCHMIDT

Priimami pakvietimai į namus — Senų portretų reprodukcijos RUA SÃO CAETANO, 447 — TEL. 4-5576 — SÃO PAULO

Industria e Comercio de Calçados

SPECIALYBĖ BATŲ: vyrams, moterims, panelėms, futbolistams, vaikams...

Rua Javaés, 719 -- São Paulo

Nori, kad «Mūsų Lietuva» būtų lietuviškojo gyvenimo veidrodis?

— Bendradarbiauk joje pranešdamas visas naujienas iš savo apylinkės, miesto ar interjero.

SKAITYK IR PLATINK «MŪSŲ LIETUVĄ»

JARDIM RIVIÉRA

Santo Amaro apylinkėje - nustabaus grožio gamta sveikas klimatas, tik už 18 klm. nuo Praça da Sé, geras kelias, tarp dviejų ežerų. Puiki proga dabar įsigyti žemės sklypą su mažu įnešimu ir ilgalaikiu išsimokėjimu — 100 mėnesių

Reikalingų informacijų gauti tik pas vienintelį įgaliotinį šias žemes pardavinėti mūsų tautietį Kazį Kmiliauskį, rua Benjamin Constante 23, 1-o andar sala 6. Fone: 34-5914. Šiokiadieniai iki 17 val. Sekamdieniais ir šventėmis 8-9 val. ryto.

Suinteresuotus nuveža ir parveža. Iš Santo Amaro eina autobusai Jardim Riviéra. Iš Socorro galima nuplaukti laiveliais.

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai.

Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

JORGE MATELIONIS

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526 Fone 35-3260

Rua São Caetano, 510 São Paulo

VIENINTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMÃOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835 Caixa Postal 3967 TELEFONES: 51-4019 e 51-2223 SÃO PAULO

Ciėtėbiai BRAZILIJŲJE

L. K. BENDRUOMENĖS CHORAS PER RADIO.

Šį sekmadienį, vasario m. 1 d. L. K. bendruomenės choras Moinho Velho parapijos baėnyėioje giedos keturiais balsais, Šv. Pranciškaus de Witt miėias, kurios bus transliuojamos per radio Tupi trumpomis ir ilgomis bangomis. Pamaldų pradžia 10 val. Po pamaldų choras yra pakviestas nuoėirdaus biėiulio vaistininko J. Lukoėevičiaus vaiėems, kur linksmoj nuotaikej praleis keleta valandų.

— Lietuvos Konsulas p. Aleksandras Poliėaitis dalyvavo Săo Paulo Gubernatoriaus prof. Lucas Nogueira Garcez, 8. m. sausio 25 d. 9.30 val. Palacio Campos Eliseos suruoėtame, Săo Paulo miesto 399 metų sukakties proga, priėmi me, kuriame, be konsularinio korpuso narių, dar dalyvavo civilinės ir karo valdėios atstovai.

Į VILOS BELOS IR MOKOS TĖVUS

Šių metų vasario 2 d., po vasaros atostogų, vėl pradeda dėstyti lietuvių kalbos pamokas.

D. L. Vytauto Didžiojo var do mokyklos patalpose bus dėstoma pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 14.30 val. iki 16.30 val.

Dr. Vinco Kudirkos vardo mokyklos patalpose nuo 17.30 val. iki 19.30 val.

Brangūs Tautieėiai, maloniai praėau Jus paraginti savo sūnus bei dukteris pasimokyti savo gimtosios kalbos.

Mok. raėytoja K. Paėeraitė

— LIETUVOS NEPRIKLAU SOMYBĖS šventės minėjimo programai paruoėti sausio mėn. 23 d. Vila Zelinoje buvo susirinkę organizacijų atstovai. Pasitarime dalyvavo p. Al. Poliėaitis Lietuvos konsulas Săo Pauly, kun. P. Ragaėzinskas - Liet. Kat. Bendruomenės pirm-kas, Kazys Ambrozeviėius - Liet. Men. Klub. pirm-kas, Petras Norbutis - Liet. Kat. Vyrų Brolijos pirminkas, Juozas Matelionis - Liet. S-gos Brazilėjoj iėdininkas, Petras Šimonis - Liet. Kat. Bendruomenės choro valdybos vicepirminkas ir Henrikas Valaviėius - laikraėčio «Mūsų Lietuvos» atstovas.

Vasario 16 nutarta minėti vasario mėn. 15 d. 14.30 val. Minėjimo vieta - Coraėão de Jesus (salezieėių) salė, alameda Nothman, toj pat vietoj,

kur ir praėjusiais metais buvo minima Programa, kaip ir visumet, bus iš dviejų dalių: oficialios ir meninės programos.

Oficialioj daly nutarta kvieesti kalbėtojais prof. Ant. Stonį ir prof. Andrė Franco Montoro.

Meninė programa palikta išdirbti Bendruomenės choro valdybai ir Menininkų Klubui.

Šiais laikais, kada eina žut būtinė kova už Lietuvos laisvę, kiekvieno lietuvio yra pareiga tautinėje šventėje dalyvauti.

Neuėmirėkime pakviesti ir jaunimo į Vasario 16 minėjimą. Vasario 16 yra geriausia proga priminti ėia auganėiai kartai apie Lietuvą. Ėia išgirs prakalbų apie Lietuvą, pasiklausys gražių lietuviėkų dainų. Net mokyklinio amžiaus lietuviukus ir leituvaite reikia atsivesti, ypaė tuos, kurie neturi progos lankyti lietuvių kalbos pamokų. Jei į šį reikalą laiku neatkreipsime dėmesio, jaunimas atkriė nuo lietuviėko gyvenimo ir darbo.

SUSIRINKIMAI.

Šį sekmadienį, tuoj po 8.30 val. miėių Vila Zelinoj, mokyklos patalpose šaukiamas moksleivių ateitininkų susirinkimas. Ir tolimesnių apylinkių moksleiviai kvieėiami dalyvauti.

Gi 15 val. šaukiamas Liet. Kat. Vyrų Brolijos narių susirinkimas. Susirinkime Dr. El. Draugelis skaitys įdomią pask Didžiausias žmonijos prieėas. Ir nenariai praėomi atvykti paskaitos pasiklausti.

— Teko patirti, kad p. Al. Poliėaitis Lietuvos konsulas Săo Pauly, Vasario 16, per Amerikos Balsą kalbės į Lietuvą.

— Vasario m. 26 d. mirė

Juozas Stankeviėius 71 m. amžiaus, kilęs iš Rumėiėkių. Paliko nuliėdusią žmoną ir penkias dukteris.

— Šį šeėtadienį Vila Zelinoj bus šliėbai: Antano Rauliėkio su Eugenija Saukaite (6 val.), Domo Valentos su Vladislava Masicz, Jono Lasio su Elena Ribakova.

— Ona Andriėškeviėienė, gyvenanti Amerikoje, paieėko savo brolio Antano Puplauskio ir jo šeimos.

PAIEėKO

Emilija Paėkeviėiūtė - Gri galiūnienė savo pusbrolių Juozo ir Antano Trilikauskų, kurie pirmiau gyveno Săo Paulo mieste. Iėškomieji, ar apie juos žinantieji praėomi praneėti «Mūsų Lietuvai».

Gera proga pigiai nusipirkti MAISTO KRAUTUVĖ su gyvenamu namu Travessa 14 — Campas Rua Estoril — Vila Zelina Del smulkesniu informacijų kreiptis Rua Estoril, 95

PARDUODAMAS SKLYPAS Vila Zelinoj Rua 12. 80 met. nuo Praėa Săo Josė.

Smulkesnių informacijų rua Rodovalho da Fonseca, 172. Autobusu iš Praėa Clovis Bevelaque Alto do Pary nr. 130 via Bresser.

TAUTIEĖIAI

Norintieji, Santos kurorte praleisti trumpesnį ar ilgesnį laiką, praėome apsistoti pas STEPONAĖIUS. Ėia galima pigesne kaina gauti kambarius ir pagal lietuviėką skonį pritaikytą maistą.

Adresas: Jose Menino, g-vė Godo Fredofraga, 173 nr. Bondes: 2, 3, 14, 22, 32.

Lietuvių Menininkų Klubas 1953 m. vasario 7 d. 20 val. Sociedade Paulista de Ginastica salėje, rua Couto Magalhães 280, ruoėia

VAKARA

Meninėje programoje dalyvaus kolonijos solistai: baletui vadovaus Valst. Teatro balerina Rūta Bagdonaitė ir t. t. Po programos šokiai iki 4 val. ryto, grojant puikiam orkestrui

Pakvietimus bei numerius staliukams galima įsigyti «Mūsų Lietuvos» Redakcijoje, pas J. Harpaviėių, Av. Săo Josė, 233, K. Ambrazeviėių, M. Vinkėnaitienę, K. Paėeraitę, Stankeviėius ir Vyto restorane.

Statybos medėziagos sandėlis ir įvairių geleėzinių daiktų, indų bei darbo įrankių krautuvė tiktai pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

AVENIDA DR. GIACAGLINI, 34-C

VILA ALPINA

Antanas Juėinskas ir Julija Vildėiūtė sumaino žiedus V. Zelinos baėnyėioj.

Elena Buitvydaitė, Povilo ir Magdelenos Buitvydų dukte, šį sekmadienį švenėia savo gimtadienį. Ta proga Moinho Velho baėnyėioj yra užpraėytos miėios o po to namuose vaiėės, į kurias uėzkviestas ir Bendruomenės choras, nes ir Elena yra choristė.

SKAITYK IR PLATINK «MŪSU LIETUVĄ»

pirmininkas K. Ambrozeviėius, tikisi, kad įdėtas darbas nebus veltui - lietuviėka visuo menė atsilankys gausiai.

IRMAOS

BAUZYS

Registrado no C.R.C. sob e n.º 591

AVENIDA ZELINA, 749 — VILA ZELINA — S. PAULO

Aberturas de firmas
Encerramentos de firmas
Transferencias de firmas
Contratos na Junta Comercial
Distratos na Junta Comercial
Escritas Fiscais
Escritas Comerciais

Contratos de locaėão
Cartas de Fiança
Requerimentos
Balancos
Alvarás diversos
Seguros de Fogo e
Seguros de acidentes

HORÁRIO das 8 às 19 horas.

REIKIA BALDŲ? KREIPKIS Į TAUTIEĖIO
J. L. Galinskas Ltda.

BALDŲ SANDĖLĪ.

AV. DR. GIACAGLINI, 71-C — V. ALPINA.

Casa Sprindus & Cia.

PRAĖA SĂO JOSĖ, 1 — V. ZELINA — S. PAULO

VISUOMET RASI SAVO ŠEIMOS ŽIDINIUI
NAUJANYBIŲ

Geleėzies reikmenų, daėų, lėkėėių, aluminių indų, įvairių daiktų dovanoms, įvairiausios rūėies peėių-fogonų, siuvamų maėinų, radio, plokėtelių ir t. t.

Visa tai galima gauti UŽ PINIGUS ARBA
ISSIMOKĖJIMU!

Prie pat autobuso Nr. 93 sustojimo vietos